

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť				
Vyučovací predmet	Občianska náuka				
Ročník	5.	6.	7.	8.	9.
Štátny vzdelávací program	0	1	1	1	1
Školský vzdelávací program	0	0	0	0	0
Spolu	0	1	1	1	1

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v

ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a

práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

2. Ciele predmetu

Sú v súlade s cieľmi a obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovací predmet občianska náuka, schváleného ako súčasť ŠVP pre druhý stupeň základnej školy .

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti

Kompetencie žiaka

- **sociálne a personálne**
  - viesť žiakov k efektívnej spolupráci v skupine, pozitívne ovplyvňovať kvalitu spoločnej práce,
  - motivovať žiakov k diskusii v skupine,

- viesť žiakov prostredníctvom spoločných prezentácií, rozborov a hodnotenia práce k sebahodnoteniu ústneho a písomného prejavu a ďalších aktivít,
- viesť žiakov k utváraniu vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí, k realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu, k akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- viesť žiakov k pozitívnej predstave o sebe samom, poznať a využívať silné stránky svojej osobnosti,
- kriticky hodnotiť svoje nedostatky, počítať s nimi pri výbere povolania
- **spoločenské a občianske**
  - oboznámiť žiakov s ich právami a povinnosťami vo všetkých oblastiach spoločenského života,
  - naučiť žiakov kultivovane obhajovať svoje práva v rôznych životných situáciách,
  - dôslednou a systematickou kontrolou zadávaných úloh navodzovať situácie k získaniu vedomia zodpovednosti za včasné plnenie zadávaných úloh a zodpovednosti za vlastnú prácu,
  - pripravovať pre žiakov úlohy, na ktorých sa učia poznávať legislatívu a všeobecné morálne zákony a dodržiavať ich,
  - motivovať žiakov sledovať aktuálne dianie v živote spoločnosti doma a vo svete a dokázať k nemu zaujať stanovisko,
- **pracovné**
  - na konkrétnych situáciách naučiť žiakov dodržiavať pravidlá práce a správania sa,
  - naučiť žiakov využívať vedomosti v záujme vlastného rozvoja aj svojej prípravy na budúce povolanie,
  - naučiť žiakov získať si podklady pre dôležité rozhodnutia v rôznych oblastiach spoločenského života,
- **riešiť problémy**
  - zadávať problémové otázky a úlohy, ktoré žiaci samostatne riešia a prichádzajú k vlastným záverom a riešeniam,
  - viesť žiakov ku kritickému mysleniu, využívaniu logického myslenia,
  - viesť žiakov k tvorivému riešeniu úloh, ktoré dokážu prezentovať a obhajovať,
  - viesť žiakov ku spolupráci pri riešení problémov a úloh v skupine,
  - pripravovať žiakov na prípadný neúspech, naučiť ich vytrvalo hľadať ďalšie možnosti uplatnenia,
- **komunikačné**
  - naučiť žiakov počúvať druhých ľudí, vnímať neverbálnu komunikáciu,
  - naučiť žiakov kultivovane sa vyjadrovať
  - rozvíjať komunikačné schopnosti riadenou diskusiou k učivu, ktoré má súvislosti s aktuálnymi problémami a dianím,
  - vhodnými učebnými aktivitami viesť žiakov k presnému a výstižnému vyjadrovaniu sa
  - vhodnými príkladmi a úlohami učiť žiakov klásť jasné a zrozumiteľné otázky,
  - vytvárať problémové situácie, pri ktorých žiak v spolupráci s ostatnými vyhľadáva informácie, triedi ich a spracováva,
- **v oblasti informačných a komunikačných technológií**
  - viesť žiakov k efektívnemu využívaniu informačno-komunikačnej technológie pri tvorivých aktivitách,

- viesť žiakov, aby nadobudli schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získať a spracovávať informácie a používať pri prezentácii.
- **k celoživotnému učeniu sa**
  - uvedomeniu si významu celoživotného vzdelávania v súčasnej spoločnosti,
  - naučiť žiakov samostatne vyhľadávať a triediť informácie z rôznych oblastí spoločenského života,
  - na vhodne zvolených ukážkach viesť žiakov k formulovaniu vlastných záverov, pri ktorých uplatnia teoretické znalosti a naučia sa obhájiť vlastné stanoviská,
  - zadávať žiakom na spracovanie a riešenie úlohy, ktoré žiaci riešia samostatne alebo v skupinách, výsledky svojej práce prezentujú a získané informácie prepájajú do širších celkov, hľadajú medzi nimi súvislosti a vyvodzujú z nich závery.

3. Stratégie – metódy a formy vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Metódy - rozprávanie, opis, rozhovor, diskusia, výklad, samostatná práca žiakov s pracovným listom, počítačová prezentácia

Formy práce

- *metodické formy*: rozprávanie, objasňovanie, opi, rozhovor, diskusia, zostavenie plánu, postup činnosti, ukážky riešenia úloh, samostatné štúdium, práca s IKT
- *sociálne formy*: frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie
- *organizačné formy* vyučovacia hodina, projekty, vychádzka, návšteva múzea, domáca práca

4. Prierezové témy

Pri tvorbe tematicko výchovno-vzdelávacích plánov odporúčame do obsahu občianska náuka vhodne implementovať prostredníctvom aktivizujúcich učebných metód nasledujúce prierezové témy:

- **Environmentálna výchova** – cieľom je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu

jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné - chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj k zvieratám v prírode, starať sa o svoje okolie a pod..

- **Osobnostný a sociálny rozvoj** – rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje im základy na plnohodnotný a zodpovedný život.
- **Tvorba projektov a prezentačné zručnosti** – spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov, ako je komunikovanie, argumentovanie, používanie informácií a práca s nimi, riešenie problémov, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupráca v skupine, prezentácia samého seba.
- **Mediálna výchova** – umožní žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty. Deti získavajú schopnosť posudzovať mediálne šírené posolstvá, aby objavovali v nich to hodnotné a pozitívne, ale tiež si uvedomovali negatívne mediálne vplyvy na ich osobnosť.
- **Multikultúrna výchova** – zaraďuje sa do vzdelávania preto, lebo sa žiaci v škole stretávajú v súvislosti s globalizáciou sveta, so žiakmi rôznych kultúr. Žiaci by mali byť pripravení na rozdielnosť kultúr. Výchovné pôsobenie je zamerané na rozvoj chápania, akceptácie, medziludskej tolerancie a emocionálne pochopenie inej kultúry. Predpokladom je aj schopnosť detí s nimi spolupracovať.
- **Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra** - cieľom vzdelávania je motivovať žiakov získavať, rozvíjať a utužovať svoje postoje k morálnym hodnotám, poznať prírodné krásy a tradičnú ľudovú kultúru svojho regiónu, osobitne poznať regionálnu históriu a históriu Veľkej Moravy- postavy kráľa Svätopluka

Okrem uvedených prierezových tém odporúčame implementovať do vzdelávacieho procesu

Globálne rozvojové vzdelávanie a Finančnú gramotnosť.

- **Globálne rozvojové vzdelávanie** sa venuje problematike Miléniových rozvojových cieľov OSN: Odstrániť extrémnu chudobu a hlad, Dosiahnúť základné vzdelanie pre všetkých, Presadzovať rovnosť mužov a žien a posilniť rolu žien v spoločnosti, Znížiť detskú úmrtnosť, Zlepšiť zdravie matiek, Bojovať s HIV/AIDS, maláriou a ďalšími chorobami, Zaisťovať udržateľný stav životného prostredia (pitná voda, kvalita

života), Budovať svetové partnerstvo pre rozvoj

- **Finančná gramotnosť** vychádza z Národného štandardu finančnej gramotnosti verzie 1.0 a venuje sa problematike nasledujúcich tém: Človek vo sfére peňazí, Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí, Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb príjem a práca, Plánovanie a hospodárenie s peniazmi, Úver a dlh, Sporenie a investovanie, Riadenie rizika a poistenie.

5. Obsah vzdelávania

Občianska náuka 6. ročník
Obsah vzdelávania je zadaný nasledovnými tematickými celkami:
Moja rodina (12 hodín)
Moja trieda, moja škola (8 hodín)
Moja vlasť (13 hodín)

Tematický celok/téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvod do predmetu	pravidlá správania sa a hodnotenie	Žiak pozná pravidlá správania sa a hodnotenia, pozná obsah nového vyučovacieho predmetu
Moja rodina (12 hodín) Miesto jednotlivca v spoločnosti	rodina, medzil'udské vzťahy	Žiak vie určiť typy spoločenstiev, v ktorých žije, uviesť typy spoločenských rolí, ktoré vo svojom živote zohráva/bude zohrávať.

Rodina	znaky rodiny	Žiak vie charakterizovať základné znaky rodiny.
Poslanie a funkcie rodiny	poslanie a funkcie rodiny	Žiak vie vysvetliť pomocou príkladov päť základných funkcií rodiny.
Vzťahy v rodine, fungovanie rodiny	vzťahy v rodine	Žiak vie porovnať rozdiely vo fungovaní harmonickej a rozvrátenej rodiny
Pravidlá v rodine	normy a pravidlá	Žiak vie uviesť na príkladoch fungovanie pravidiel v rodine.
Práva a povinnosti členov rodiny	práva a povinnosti (detí a rodičov)	Žiak vie zostaviť rebríček práv a povinností detí v rodine.
Práva a povinnosti členov rodiny	práva a povinnosti (detí a rodičov)	Žiak vie navrhnúť zoznam piatich práv a povinností rodičov v rodine.

Život vo viacgeneračných rodinách	viacgeneračné spolunažívanie, vzťahy v rodine	Žiak vie určiť vzťahy medzi členmi svojej širšej rodiny. Žiak vie uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi.
Naši príbuzní, priatelia, susedia	príbuzní, priatelia, susedia, medzil'udské vzťahy	
Naša rodina	rodokmeň	Žiak vie zostaviť schému príbuzenských vzťahov v širšej rodine; zoznam všetkých príbuzných v rode.
Moja rodina	Opakovanie tematického celku. Overenie získaných vedomostí.	Žiak si samo testovaním overí svoje získané vedomosti, spôsobilosti a konanie.
Moja trieda, moja škola (8 hodín)		
Školská trieda ako spoločenská skupina	školská trieda, princípy fungovania triedneho kolektívu	Žiak vie vysvetliť príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve.
Vodcovia a osobnosti školskej triedy	školská trieda	Žiak vie vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole.

Triedna samospráva – práva a povinnosti žiakov	triedna samospráva	Žiak vie vypracovať individuálny návrh práv a povinností žiaka v školskej triede/škole.
Pravidlá správania	školská trieda, školský poriadok	Žiak vie zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku.
Školská samospráva na základnej škole	školská samospráva	Žiak vie zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady.
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť na základnej škole	mimo vyučovacia činnosť	Žiak vie vytvoriť prehľad mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí.
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť na základnej škole	mimoškolská činnosť	

Moja trieda, moja škola	Opakovanie tematického celku. Overenie získaných vedomostí.	Žiak si samo testovaním overí svoje získané vedomosti, spôsobilosti a konanie.
Moja vlasť (13 hodín) Je potrebná výchova k občianstvu?	občan	Žiak vie zdôvodniť vlastnými slovami význam občianstva pre človeka.
Obec, v ktorej žijem	obec	Žiak vie vysvetliť pojmy obec, región, za členenie obce do regiónu.
História a súčasnosť obce	obec - história a súčasnosť	Žiak pozná históriu a súčasnosť obce, v ktorej žije.
Symboly	obec - vlajka a erb	Žiak vie vysvetliť význam symbolov obce.
Región, v ktorom žijem	región, tradície	Žiak pozná históriu a súčasnosť regiónu, v ktorom žije, dokáže prezentovať pozitívne tradície svojho regiónu,

Významné osobnosti obce a regiónu	osobnosti obce, regiónu	Žiak vie predstaviť činnosť vybraných významných osobností obce/regionu.
Obec, v ktorej žijem/Mesto, v ktorom žijem	projekt	Žiak dokáže vytvoriť na základe získaných informácií prezentáciu obce, mesta, regiónu.
Obec, v ktorej žijem/Mesto, v ktorom žijem	projekt	Prezentácia projektu.
Štátne symboly SR	štátne symboly	Žiak vie vysvetliť spôsoby používania štátnych symbolov Slovenskej republiky.
Štátne sviatky a pamätné dni	Slovenská republika	Žiak dokáže rozlíšiť na príkladoch štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v SR
Európska únia	Európska únia – vznik, význam, inštitúcie	

Európska únia		Žiak dokáže prezentovať vyhl'adané základné informácie o vzniku, význame a základných inštitúciách EÚ.
Moja vlasť	Opakovanie tematického celku. Overenie získaných vedomostí.	Žiak si zopakuje a upevní svoje vedomosti, získané zručnosti a spôsobilosti.

Občianska náuka 7. ročník

Obsah vzdelávania je zadefinovaný nasledovnými tematickými celkami:

Postavenie jednotlivca v spoločnosti (18 hodín)

Sociálne vzťahy v spoločnosti (15 hodín)

Tematický celok/Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Postavenie jednotlivca v spoločnosti (18 hodín) Úvodná hodina Osobnosť človeka Schopnosti osobnosti Psychické procesy – pocit, vnem, predstava	osobnosť človeka	- simulovať v rolových hrách základné typy osobnosti podľa temperamentu, - rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností konkrétneho človeka - pozná základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava
Psychické procesy – pamäť a myslenie Učíme sa učiť Štýly učenia Spoločenské skupiny	učenie	- rozlíšiť druhy pamäte - vie porovnať rôzne spôsoby učenia sa - posúdiť základné metódy učenia sa a hľadá si najvhodnejšie pre svoju osobnosť

<p>Socializácia jednotlivca</p> <p>Sociálne vzťahy v skupinách</p> <p>Pozície, roly jednotlivca v sociálnej skupine</p> <p>Komunikácia v sociálnych skupinách</p>	<p>socializácia jednotlivca</p> <p>sociálne vzťahy</p> <p>sociálne skupiny</p> <p>sociálna komunikácia</p>	<p>- zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženía v sociálnej skupine</p> <p>- rozpoznať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách</p> <p>- uvedomuje si vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom</p>
<p>Spolupráca a súťaženie v sociálnej skupine</p> <p>Konflikty v sociálnych skupinách a ich riešenia</p> <p>Zdravý spôsob života</p>	<p>zdravý životný štýl</p>	<p>- identifikovať jednotlivé životné štýly</p>
<p>Zdravý štýl života v rodine</p> <p>Opakovanie tematického celku</p> <p>Projekt – Desatoro zdravia</p>		<p>- zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času</p>

<p>Sociálne vzťahy v spoločnosti (15 hodín)</p> <p>Vznik, vývoj a charakteristika ľudskej spoločnosti</p> <p>Štruktúra ľudskej spoločnosti</p> <p>Veľké spoločenské skupiny</p>	<p>spoločnosť</p>	<ul style="list-style-type: none"> - použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka - rozčleniť ľudskú spoločnosť na jednotlivé typy štruktúr - analyzovať štruktúru spoločnosti podľa veku, pohlavia, náboženstva, vzdelania, národnosti - rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých
<p>Štruktúra ľudskej spoločnosti – rasy, národy, etniká</p> <p>Náboženská štruktúra ľudskej spoločnosti</p> <p>Sociálne zmeny v spoločnosti a ich zdroje</p>	<p>Sociálne zmeny v spoločnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa v národnom a etnickom zložení obyvateľstva - vymenovať rasy, náboženstvá a ich znaky - je tolerantný voči rasám, národom a národnostiam - pozná hlavné príčiny sociálnych zmien
<p>Pohyb obyvateľstva na Zemi, migrácia</p> <p>Sociálne a politické konflikty- vojny, terorizmus</p> <p>Sociálne problémy – extrémizmus, šikanovanie, vandalizmus</p>	<p>sociálne a politické napätia – konflikty, vojny, extrémizmus</p> <p>tolerancia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozná súvislosti medzi sociálnymi zmenami a migráciou obyvateľstva - vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie pozná možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti - pozná príčiny konfliktov, pozná príčiny a dôsledky vojen a terorizmu

<p>Kultúra, multikultúrnosť</p> <p>Participácia v širšom spoločenskom prostredí – dobrovoľníctvo</p> <p>Charitatívna činnosť</p>	<p>Dobrovoľníctvo</p> <p>Charitatívna činnosť</p>	<p>- chápe kultúru ako výsledok činnosti ľudskej spoločnosti</p> <p>- toleruje kultúrnu rozmanitosť</p> <p>- prejaviť hrdosť na svoje kultúrne hodnoty.</p>
<p>Projekt – Sociálne vzťahy v spoločnosti</p> <p>Opakovanie tematického celku</p> <p>Záverečné hodnotenie</p>		

Občianska náuka 8. ročník
Obsah vzdelávania je zadefinovaný nasledovnými tematickými celkami:
Štát a právo (23 hodín)
Ľudské práva a slobody (10 hodín)

Tematický celok/Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
----------------------	-------------------	-------------------

<p>Štát a právo (23 hodín)</p> <p>Štát a jeho podstata</p>	<p>Štát a jeho podstata, znaky štátu</p>	<p>Žiak vie vysvetliť príčiny vzniku štátu. Vie charakterizovať všetky znaky štátu. Vie nakresliť vlajku SR. Ovláda text štátnej hymny. Vie vzdať úctu štátnym symbolom.</p>
<p>Funkcie štátu</p>	<p>Funkcie štátu, vnútorné a vonkajšie funkcie štátu</p>	<p>Vie uviesť príklady na jednotlivé vnútorné funkcie štátu. Vie vysvetliť úlohu štátu z hľadiska jeho vonkajších funkcií. Vie charakterizovať vzťahy SR so susednými štátmi.</p>
<p>Formy vlády</p>	<p>Formy vlády, monarchia, republika, diktatúra</p>	<p>Vie rozlíšiť medzi absolutistickou a parlamentnou formou monarchie. Vie uviesť konkrétne typy príkladov na demokratickú a nedemokratickú formu republiky. Vie uviesť príklady na typy diktatúr z minulosti i súčasnosti.</p>
<p>Zložky štátnej moci</p>	<p>Zákonodarná, výkonná, súdna moc</p>	<p>Vie vysvetliť príčiny rozdelenia štátnej moci na jednotlivé zložky. Vie porovnať jednotlivé zložky štátnej moci.</p>
<p>Zákonodarná moc</p>	<p>Parlament NR SR, zákonodarný proces, zbierka zákonov, platnosť a účinnosť zák.</p>	<p>Vie popísať priebeh plenárneho zasadnutia parlamentu – NR SR. Vie charakterizovať úlohu prezidenta v zákonodarnom procese. Vie rozlišovať medzi platnosťou zákona a účinnosťou zákona.</p>
<p>Vzťah štátu a práva</p>	<p>Právo, právny štát, právna istota</p>	<p>Vie definovať pojem právo. Vie zdôvodniť spätosť štátu a práva. Vie uviesť príklady z bežného života na platnosť nadosobnej moci zákona.</p>

Právne normy	Právna norma, druhy noriem	Vie charakterizovať jednotlivé druhy noriem. Na konkrétnych príkladoch vie rozlišovať medzi jednotlivými druhmi noriem.
Právne inštitúcie SR	Súdy, prokuratúra, advokácia, polícia, notárstvo	Vie popísať funkcie jednotlivých právnych inštitúcií SR. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie súdneho pojednávania na vyučovacej hodine. Vie rozlíšiť služby advokáta a notára.
Právne vedomie	Právne vedomie, vývoj právneho vedomia	Vie popísať prepojenosť právneho vedomia s právnym poriadkom štátu. Vie zdôvodniť praktický význam právnych poznatkov pre budovanie svojho právneho vedomia.
Právny poriadok SR	Právny systém, odvetvia práva – verejné a súkromné právo	Vie definovať pojem právne predpisy. Vie hierarchizovať pojmy právneho systému SR. Vie opísať dve vybrané odvetvia verejného práva. Vie opísať tri vybrané odvetvia súkromného práva.
Rodinné právo	Manželstvo, rozvod, zákon o rodine, rodina	Vie vysvetliť poslanie Zákona o rodine a jeho úlohy. Na základe príkladov z literatúry alebo filmu vie vysvetliť dopad ukončenia manželstva rozvodom na členov rodiny.
Trestné právo	Trestný zákon, trestná zodpovednosť Trestný čin, páchatel'	Vie vysvetliť všetky uvedené pojmy. Vie aktívne participovať na príprave a priebehu inscenácie, týkajúcej sa trestného činu, na vyučovacej hodine. Vie zdôvodniť potrebu dodržiavania zákonov SR.

	Súdny proces, rozsudok, trest Opakovanie odvetví práva	
Ľudské práva a slobody (10 hodín)	Niet práv bez povinností a zodpovednosti Základné dokumenty o ľudských právach Základné práva detí Právo na názor a informácie Právo na život, zdravie, vzdelanie a hru Menšiny a ich ochrana	Vie vymenovať základné ľudské práva a slobody. Vie vyhľadať práva a slobody v Ústave SR. Uvedomuje si , prečo je dôležité poznať svoje práva a slobody. Vie vymenovať práva detí. Pozná inštitúcie na ochranu práv dieťaťa. Chápe pojem menšina a diskriminácia. Uvedomuje si potrebu ochrany menšín v SR.

Občianska náuka 9. ročník	33 hodín ročne
Obsah vzdelávania je zadaný nasledovnými tematickými celkami:	
Voľba povolania (7 hodín)	
Ekonomický život v spoločnosti (18 hodín)	
Finančná gramotnosť (8 hodín)	

--

Tematický celok/Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvodná hodina		
Voľba povolania (7 hodín) Vzdelanie ako hodnota	<ul style="list-style-type: none"> - hodnota - vzdelanie - hodnotový systém - vzdelanie ako hodnota 	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty,
Celoživotné vzdelávanie	- celoživotné vzdelávanie	
Školský systém v SR	<ul style="list-style-type: none"> - školský systém - reforma 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vytvoriť schému školského systému SR,
Voľba povolania	<ul style="list-style-type: none"> - voľba povolania - spôsobilosť na povolanie - profesijná orientácia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií,
Upevňovanie učiva		

Projektová práca – plán budovania svojej kariéry		<ul style="list-style-type: none"> ▪ prezentovať plán budovania svojej kariéry,
Ekonomický život v spoločnosti (18 hodín) Ekonómia a ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> - ekonómia - ekonomika - mikroekonómia - makroekonómia - vzácnosť zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika,
Základné ekonomické otázky	<ul style="list-style-type: none"> - základné ekonomické otázky - Čo vyrábať? - Ako vyrábať? - Pre koho vyrábať? - efektívnosť 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenia troch základných ekonomických otázok,
Typy ekonomík - trhová	<ul style="list-style-type: none"> - typy ekonomík - trhová ekonomika - príkazová ekonomika 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou,
Príkazová ekonomika		
Zmiešaná ekonomika		

	- zmiešaná ekonomika	
Trhový mechanizmus	<ul style="list-style-type: none"> - trh - trhový mechanizmus - ponuka - zmeny ponuky - dopyt - zmeny dopytu - cena 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu,
Upevňovanie učiva		
Podnik a podnikanie	<ul style="list-style-type: none"> - základné formy podnikania - podnik - podnikanie - zložky podniku - fyzická osoba - právnická osoba 	

	<ul style="list-style-type: none"> - obchodný register - práva a povinnosti podniku	
Hospodárenie podniku	<ul style="list-style-type: none"> - príjmy - náklady - zisk - strata - dodávateľ - odberateľ - konkurencia - produktivita práce	
Právne formy podnikania	<ul style="list-style-type: none"> - živnosti - obchodné spoločnosti - družstvá - osvedčenie o živnostenskom oprávnení	

Ako sa stať podnikateľom	<ul style="list-style-type: none"> - živnostník - podnikateľ - riziko podnikania - podnikateľský plán - osobné vlastnosti podnikateľa 	
Spotreba a spotrebiteľ	<ul style="list-style-type: none"> - spotreba - spotrebiteľ - súkromná spotreba - verejná spotreba 	
Ochrana spotrebiteľa	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana spotrebiteľa - práva spotrebiteľa - právo na nápravu - reklamácia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ simulovať postup pri reklamácií tovarov alebo služieb,
Upevňovanie učiva		
Finančná gramotnosť (8 hodín)	<ul style="list-style-type: none"> - osobný rozpočet - vreckové 	

Osobné financie	<ul style="list-style-type: none"> - finančná gramotnosť - osobný finančný plán 	
Hospodárenie v domácnosti	<ul style="list-style-type: none"> - financie - príjmy - výdavky - rozpočet - deficit - prebytok - mzda - štátna sociálna podpora 	
Projektová práca – osobný/rodinný rozpočet		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet,

Banky a sporiteľne	<ul style="list-style-type: none"> - finančné inštitúcie - banky <li style="padding-left: 40px;">- Národná banka Slovenska <li style="padding-left: 40px;">- obchodné banky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.
--------------------	---	--

	- stavebné sporiteľne	
Poist'ovne	- poisťovne - zdravotné - sociálna - komerčné - poistenie - zdravotné - sociálne - komerčné - povinné - dobrovoľné - nebankové subjekty	
Upevňovanie učiva		

6. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy**. Výsledky klasifikácie sa vyjadria piatimi stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa bude uskutočňovať **priebežné a celkové hodnotenie**:

- **priebežné hodnotenie** v predmete sa bude uskutočňovať pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a bude mať hlavne motivačný charakter; učiteľ bude zohľadňovať vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,

- **celkové hodnotenie** žiaka v predmete sa bude uskutočňovať na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov vo vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia bude učiteľ uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektovať práva dieťaťa a humánne sa správať voči žiakovi. Predmetom hodnotenia budú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získa učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavné diagnostické pozorovanie žiaka,
- sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôzne druhy skúšok (písomné, ústne), didaktické testy,
- analýza výsledkov rôznych činností žiaka,
- konzultácie s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak bude z predmetu skúšaný **ústne** najmenej **raz** v polročnom hodnotiacom období a **písomne** najmenej **dvakrát** v polročnom hodnotiacom období. Žiak vytvorí minimálne **jeden projekt** za polročné hodnotiace obdobie. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby zabránil preťažovaniu žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu budú:

- známka za ústnu odpoveď,
- známky za rôzne písomné druhy skúšok, didaktické testy, projekt
- posúdenie prejavov žiaka.

Hodnotenie žiaka pri tvorbe a prezentácii projektu:

- mal osvojené majstrovské schopnosti a stratégie, bol schopný prezentovať svoje myšlienky v komplexných a zložitých textoch, nadviazať na ne vlastnými úvahami. Bol schopný sledovať väzby medzi myšlienkami aj vtedy, keď boli explicitne vyjadrené, robiť vhodné zovšeobecnenia aj v situáciách, keď text nebol dobre spracovaný a zrozumiteľný. Bol schopný získavať a syntetizovať informácie z prečítaného a vypočítaného textu - známka 1,
- mal pokročilé schopnosti, zručnosti a stratégie, bol schopný pochopiť zložité literárne a informačné články vrátane textov, ktoré boli predmetom výučby. Bol schopný analyzovať a integrovať texty s menej známym obsahom, posudzovať text ako celok a podať k nemu vysvetlenie. Bol schopný vyhľadávať a sumarizovať zložitejšie informácie, pochopiť ich a vysvetliť - známka 2,
- mal priemerné schopnosti, zručnosti a stratégie, vedel vyhľadávať a usporiadať informácie v relatívne v dlhších statiach, rozpoznal parafrázy prečítaného textu, robil závery a zovšeobecnil hlavné myšlienky a zámery autora v literárnych a iných textoch - známka 3,
- mal osvojené základné schopnosti, zručnosti a stratégie, bol schopný vyhľadávať a rozpoznávať údaje, prepojiť myšlienky z krátkych, nekomplikovaných textov a vyvodzovať závery - známka 4,
- mal osvojené elementárne schopnosti, zručnosti a stratégie, pracoval podľa jednoduchých písomných pokynov, popísal jednoduchými vetami obrázok, situáciu, jav, text, nebol schopný pracovať samostatne - známka 5.

Hodnotenie žiaka pri skupinovej práci

Stupnica hodnotenia: 1 – vždy, 2 – často, 3 – niekedy, 4 - zriedka

(Prácu hodnotia: žiak, samotní žiaci, učiteľ, výsledky sa porovnávajú)

Skupinová práca

A. Podiel na práci:

1. Bez zaváhania sa zúčastňoval diskusii v skupine.
2. Podieľal sa na práci skupiny aktívne.
3. Svojou aktivitou rušil činnosť ostatných členov skupiny.
4. Zúčastňoval sa skupinových aktivít.

B. Dodržiavanie úlohy/témy:

1. Dával pozor, počúval, o čom sa hovorí, sledoval, čo sa urobilo.

2. Svojimi poznámkami sa usiloval udržiavať členov skupiny pri zadanej úlohe/téme.
  3. Nedodržiaval zadanú úlohu/tému, menil ju.
  4. Dodržiaval zadanú úlohu/tému.
- C. Navrhovanie užitočných nápadov a myšlienok:
1. Predkladal dobré myšlienky a nápady, ktoré pomohli skupine.
  2. Predkladal konštruktívnu kritiku a komentár.
  3. Ovplyvňoval rozhodnutie skupiny a jej plány.
  4. Mal užitočné nápady.
- D. Hodnotenie práce skupiny:
1. Vyjadroval sa pozitívne a povzbudzujúco o členoch skupiny.
  2. Pochválil členov skupiny za ich nápady.
  3. Vyjadroval sa znevažujúco a nepriateľsky o členoch skupiny.
  4. Pochválil za prácu iba niektorých členov skupiny.
- E. Spolupráca členov skupiny:
1. Usiloval sa zapojiť členov skupiny do práce tak konštruktívnymi otázkami a vyzývaním k spolupráci.
  2. Snažil sa dosiahnuť konsenzus v skupine.
  3. Zaujímal sa o nápady ostatných členov skupiny.
  4. Usiloval sa zapojiť do spolupráce neaktívnych členov skupiny.
- F. Komunikácia v skupine:
1. Rozprával jasne a zrozumiteľne.
  2. Vyjadroval svoje myšlienky jasne a efektívne.

Minimálny počet známok pri 1 -hodinovej dotácii za polrok - 2

Žiak je ospravedlnený za zameškané učivo 1 vyučovaciu hodinu po nástupe do školy.

7. Učebné zdroje

- D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska náuka pre 5. ročník ZŠ, SPN, 2009, Bratislava
- D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska náuka pre 6. ročník ZŠ, SPN, 2009, Bratislava
- D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska náuka pre 7. ročník ZŠ. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2017, Bratislava.
- D. Ďurajková, D. Vargová: Občianska náuka pre 8. ročník ZŠ. SPN, 2020
- H. Kopecká, E Muchová: Občianska náuka pre 9. ročník ZŠ. SPN, 2012, Bratislava